

Łódź, 05-03-2024 r.

WUOZ-ZRR.5140.352.2023.PU

ZAWIADOMIENIE

Na podstawie § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 56), w związku z art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 840, ze zm.), Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków, działając z urzędu, zawiadamia o zamiarze włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków karty ewidencyjnej zabytku nieruchomego niewpisanego do rejestru zabytków założonej dla kamienicy usytuowanej w Łodzi przy al. Mickiewicza 13 (opr. P. Ugorowicz, WUOZ w Łodzi, luty 2024 r.).

Uzasadnienie

Kamienica usytuowana w Łodzi przy al. Mickiewicza 13 w chwili obecnej figuruje w gminnej ewidencji zabytków miasta Łodzi. Ponadto, przedmiotowy budynek z uwagi na swoją lokalizację oraz parametry architektoniczne stanowi istotny komponent historycznego układu urbanistycznego oraz krajobrazu kulturowego pn. *Osada Łódka*, który również jest wpisany do gminnej ewidencji zabytków miasta Łodzi. Gminna ewidencja zabytków miasta Łodzi w obecnym kształcie została przyjęta Zarządzeniem Nr 772/2023 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 6 kwietnia 2023 r., wykaz obiektów figurujących w GEZ stanowi załącznik do ww. zarządzenia (przedmiotowa kamienica figuruje pod pozycją nr 678, zaś wspomniany układ urbanistyczny – nr 881).

Wpis przedmiotowej kamienicy do wojewódzkiej ewidencji zabytków jest podyktowany przede wszystkim wysokimi walorami zabytkowymi ww. obiektu. Ponadto, jest spowodowany dążeniem ŁWKZ do zapewnienia warunków prawnych umożliwiających trwale zachowanie zabytku oraz jego wartości, w kontekście wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2023 r., w sprawie o sygn. P 12/18 oraz wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 13 września 2023 r., sygn. Akt II OSK 2748/18.

Na etapie poprzedzającym sformułowanie niniejszego zawiadomienia zgromadzono materiał dowodowy obejmujący: dokumentację konserwatorską w postaci karty adresowej zabytku nieruchomego pn. *Budynek mieszkalny, Łódź, ul. Mickiewicza 13*, opr. przez M. Białkowską i W. Andrysiewicz z datą 10.05.2012 r., karty ewidencyjnej zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru zabytków, tzw. karty białej, pn. *Kamienica narożna, Łódź, ul. Mickiewicza 13*, opr. przez A. Lorenc-Karczewską w październiku 2018 r.; korespondencji archiwalnej dotyczącej przedmiotowego zabytku przechowywanej z archiwum zakładowym WUOZ w Łodzi z lat 2015 - 2023; literaturę przedmiotu obejmującą publikacje dotyczące zabudowy Łodzi w okresie międzywojennym, w której opisana jest przedmiotowa kamienica: J. Olenderek, *Łódzki modernizm i inne nurty przedwojennego budownictwa, tom. 2 Osiedla i obiekty mieszkalne*, Łódź 2012 r.; K. Stefański, B. Ciarkowski, *Modernizm w architekturze Łodzi XX w.*, Łódź, 2018 r.; J. Olenderek, *Proces kształtowania przestrzeni w Łodzi II Rzeczypospolitej a awans administracyjny miasta*, Zeszyty Naukowe Politechniki Łódzkiej Nr 925, Łódź 2004 r., J. Kusiński, K. Stefański, M. Szymański, *Łódź kamienice*, Łódź 2021 r. Ponadto, w toku postępowania przeprowadzono kwerendę archiwalną oraz pozyskano kopie materiałów archiwalnych dotyczących

przedmiotowej kamienicy pochodzących ze zbiorów Archiwum Państwowego w Łodzi oraz Urzędu Miasta Łodzi; pozyskano dokumentację o charakterze geodezyjno-prawnym (wypis z rejestru gruntów) w celu ustalenia aktualnego stanu własności nieruchomości, w końcu, sporządzono dokumentację fotograficzną ukazującą aktualny stan zachowania obiektu (z zewnątrz).

Kamienica usytuowana w Łodzi przy al. Mickiewicza 13 spełnia ustawowe kryteria zabytku. Zgodnie z art. 3 ust. pkt 1 ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, zabytkiem nazywamy nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Przedmiotowa kamienica prezentuje znaczne walory historyczne. Obiekt został wzniesiony w latach 1936-37 dla ówczesnych właścicieli posesji – Izaaka Ratnera, Mozesza Gwirmana oraz Nafatała Rozena, projekt budowy na obecnym etapie badań nie został odnaleziony, jego autorstwo dotychczas nie zostało jednoznacznie ustalone (projekt budowy kamienicy został zatwierdzony 15.02.1936 r.; kamienicę oddano do użytku 09.07.1937 r.). Wg. autorki tzw. karty białej opracowanej w 2018 r., a także autorów publikacji *„Modernizm w architekturze Łodzi XX w.”*, twórcą planów budowlanych obiektu był prawdopodobnie znany łódzki architekt Paweł Lewy, którego potwierdzona realizacja znajduje się po przeciwległej stronie al. Kościuszki (kamienica narożna Enderów przy al. Mickiewicza 15 / al. Kościuszki 96), ww. przypuszczenie oparte jest na wysokim podobieństwie formy architektonicznej obu ww. budynków oraz ten sam okres budowy. Wg. K. Stefańskiego cechy architektoniczne obiektu wskazują także na możliwy udział w pracach projektowych innego łódzkiego architekta, Henryka Lewinsona, który współpracował z Lewym oraz był autorem projektu budowy sąsiedniej kamienicy przy al. Mickiewicza 11. Inwestorami opisywanej kamienicy byli współwłaściciele fabryki wyrobów włókienniczych „Gwirman i Ratner”, założonej w Łodzi w 1908 r. W okresie międzywojennym fabryka mieściła się w pierw przy ul. Sienkiewicza 163 natomiast w latach 30. – przy ul. Kilińskiego 194 (skład i biuro firmy znajdował się początkowo przy ul. Cegielnianej 27 zaś od 1933 r. przy ul. Piotrkowskiej 71). Wg. danych z 1937 r. fabryka zatrudniała 75 robotników, 3 osoby personelu technicznego oraz 5 urzędników, była wyposażona w 56 krosien kortowych i angielskich, a także maszynę parową o mocy 35 KM, jej roczna wartość produkcji wynosiła 2 mln. zł (źródło: W. Kowalski, *Leksykon łódzkich fabryk*, Łódź 1999 r.), zakłady należały więc do grupy średniej wielkości przedsiębiorstw. W 1937 r. współwłaścicielkami ww. posesji zostały także małżonki wyżej wymienionych: Cywia z Grinfeldów Ratner, Bella z Rafalskich Gwirman oraz Ira z Ratnerów Rozen.

Narożna, czteropiętrowa kamienica, została wybudowana we wschodniej części dotychczas niezabudowanego placu położonego przy ówczesnej ul. Bandurskiego 10 (obecnie al. Mickiewicza 13), u zbiegu z projektowanym przedłużeniem al. Kościuszki w kierunku południowym. Budynek został wzniesiony jako luksusowa kamienica czynszowa (dochodowa) o wysokim standardzie wykończenia i wyposażenia wnętrza. Wg. danych z września 1937 r. w kamienicy znajdowało się 20 lokali mieszkalnych, na każdej z pięciu kondygnacji dwa mieszkania 3-izbowe, 1 mieszkanie 4-izbowe oraz jedno mieszkanie 5-izbowe. Mieszkania były wyposażone m.in. w łazienki, ubikacje, centralne ogrzewanie, instalacje wodociągową, elektryczną, gazową, we wnętrzu zainstalowano windę (źródło: APŁ, AmŁ, sygn. 15531). Budowa kamienicy stanowi materialne świadectwo ożywionego ruchu budowlanego, który miał miejsce w 2 poł. lat 30. XX w. w Łodzi, a także w innych, dużych ośrodkach miejskich II Rzeczypospolitej, stanowiącego odzwierciedlenie korzystnej koniunktury gospodarczej oraz będącego następstwem ogólnokrajowych regulacji prawnych stymulujących rozwój budownictwa mieszkalnego. Opisywana kamienica dokumentuje również widoczny w tym okresie wzmożony proces lokowania kapitału wypracowanego przez grupę średniej wielkości łódzkich przemysłowców w nieruchomości położone w centrum miasta oraz rentowne inwestycje budowlane, stanowi świadectwo dążenia tej grupy do zróżnicowania źródeł dochodu w okresie, który nastąpił po latach wielkiego kryzysu gospodarczego. W 2 poł. lat 30. XX w. luksusowe kamienice czynszowe wzniesli liczni, łódzcy przemysłowcy, m.in.: Jakub Lando (pl. Komuny Paryskiej 3), Juda Salomonowicz (ul. Zielona 25, ul. Gdańska 74), Henryk Richter (ul. Sienkiewicza 42), Teodor Steigert (ul. Piotrkowska 133), Wolf Markusfeld (ul. Jaracza 82),

Salomon Wojdysławski (al. Kościuszki 46) czy bracia Klajman (al. Kościuszki 56). Istotna wartość historyczna opisywanej kamienicy wynika również z jej wyjątkowego znaczenia w procesie kształtowania historycznego układu urbanistycznego centrum Łodzi. Kamienica współtworzy południową pierzeję al. Mickiewicza, która jest jedną z najstarszych, historycznych arterii w centrum miasta, ponadto z uwagi na swe narożne usytuowanie, opisywana kamienica organizuje południowo-zachodni narożnik jednego z głównych skrzyżowań w centrum miasta: al. Mickiewicza z al. Kościuszki. Nieruchomość przy al. Mickiewicza 13 powstała w połowie lat 30. XX w., w wyniku parcelacji terenu historycznej posesji przy ul. Piotrkowskiej 165 (nr hip. 727), posiadającej pierwotnie kształt silnie wydłużonego prostokąta rozciągniętego pomiędzy ulicami Piotrowską i Wólczańską, z boczną, północną granicą, przebiegającą wzdłuż dzisiejszej al. Mickiewicza (ówcześnie ul. Bandurskiego). Dzisiejsza al. Mickiewicza należy do jednej z głównych oraz najstarszych arterii komunikacyjnych miasta, została wytyczona w ramach osady rękodzielniczej „Łódka” w latach 20. XIX w. (pierwotnie nosiła nazwę ul. Głównej, od połowy lat 40. XIX w. - ul. Św. Anny, zaś od ok. 1933 r. - ul. Bandurskiego). Do 2 połowy lat 30. XX w. historyczna nieruchomość przy ul. Piotrkowskiej 165 była zabudowana jedynie od strony frontowej (ul. Piotrkowskiej), tym samym ul. Bandurskiego aż do tego czasu posiadała znaczną lukę w zabudowie swej południowej pierzei, na odcinku biegnącym na wschód od ul. Wólczańskiej. Wzniesienie opisywanej kamienicy, a także budowa w tym samym okresie sąsiednich kamienic usytuowanych w obrębie historycznej nieruchomości, na wydzielonych parcelach przy al. Mickiewicza 11 i al. Mickiewicza 15, doprowadziły do wykształcenia się południowej pierzei historycznej arterii miasta na jej odcinku usytuowanym w samym centrum miasta. Wzniesienie opisywanej kamienicy jest bezpośrednio związane z realizacją przedłużenia al. Kościuszki, na odcinku biegnącym na południe od al. Mickiewicza. Al. Kościuszki stanowiła reprezentacyjny bulwar miejski wytyczony w latach 70. XIX w., którego północny odcinek, między dzisiejszymi ulicami Narutowicza i Struga, nosił nazwę ul. Spacerowej, zaś odcinek południowy, biegnący do dzisiejszej al. Mickiewicza - ul. Nowospacerowej (w 1917 r. całości nadano nazwę al. Kościuszki). Plany związane z dalszym przedłużeniem al. Kościuszki w kierunku południowym choć powstały jeszcze w okresie przed I wojną światową, zostały zrealizowane dopiero pod koniec lat 30. XX w. (na odcinku do ul. Żwirki), przedłużenie al. Kościuszki było uwzględniane w kolejnych dokumentach planistycznych, m.in. w Ogólnym planie zabudowania m. Łodzi z 1935 r. Przedmiotowa kamienica została wzniesiona jeszcze w okresie poprzedzającym przystąpienie do prac związanych z przedłużeniem al. Kościuszki, jednakże obiekt został usytuowany w obrębie posesji w oparciu o wytyczone uprzednio w planie miejscowym linie regulacyjne, a także otrzymał formę architektoniczną uwzględniającą zarówno narożny charakter placu, jak też jego wysoce eksponowaną lokalizację. Ww. widoczne jest zarówno w kompozycji bryły obiektu, który został zaprojektowany jako dwuskrzydłowy, z dwiema fasadami usytuowanymi w linii ul. Bandurskiego oraz linii regulacyjnej projektowanej al. Kościuszki, zaakcentowaniu partii narożnej poprzez nadbudowę, w końcu - w kompozycji elewacji, a także lokalizacji wejścia głównego do budynku od strony projektowanego przedłużenia ulicy. Przedmiotowa kamienica, a także inne, wzniesione w tym samym okresie kamienice, usytuowane w rejonie skrzyżowania al. Mickiewicza i al. Kościuszki, stanowią zatem także świadectwo realizacji przez ówczesne władze miasta spójnej, ujednocionej i perspektywicznej polityki planistycznej. Także podobieństwo form architektonicznych kamienic wzniesionych w tym samym okresie w rejonie południowej części skrzyżowania al. Mickiewicza i al. Kościuszki oraz ich wysokie walory architektoniczne (opisywana kamienica wraz z usytuowaną przeciwległe kamienicą Enderów przy al. Mickiewicza 15 / al. Kościuszki 98), świadczą zarówno o klasie i umiejętnościach autora (-ów) planów budowlanych, jak również odzwierciedlają stan prawny oraz standardy ówczesnej administracji architektoniczno-budowlanej odpowiedzialnej za zatwierdzanie dokumentacji projektowej i kształtowanie ładu przestrzennego w mieście. Wysoka wartość historyczna opisywanej kamienicy wynika również z wysokiego stopnia zachowania historycznego wyglądu oraz historycznej substancji budowlanej. Zachowana jest historyczna forma bryły obiektu, historyczna kompozycja elewacji, w tym forma i układ otworów okiennych i drzwiowych, elementy wystroju architektonicznego elewacji wraz z historycznymi wyprawami tynkarskimi o zróżnicowanej kolorystyce i fakturze, w obrębie elewacji zachowana jest historyczna stolarka otworowa (okna, drzwi zewnętrzne, rolety żaluzjowe na parterze),

a także inne, historyczne elementy wyposażenia takie jak balustrady balkonów i narożnych loggii czy kraty okienne okien w kondygnacji przyziemia. Wysoki stopień zachowania historycznej formy architektonicznej oraz substancji budowlanej (brak wtórnych przekształceń w odniesieniu do architektury zewnętrznej obiektu) przekładają się na wysoki autentyzm opisywanego zabytku.

Kamienica usytuowana przy al. Mickiewicza 13 prezentuje również wysokie walory artystyczne. Narożna, dwuskrzydłowa, czteropiętrowa kamienica, została wzniesiona w latach 1936-37, we właściwym dla epoki stylu modernistycznym, zaliczana jest do grupy tzw. *kamienic luksusowych*, zaś styl w którym została wzniesiona w literaturze przedmiotu jest również określany *stylem 1937 r.* O wysokich wartościach artystycznych świadczy proporcjonalna kompozycja bryły obiektu, który składa się z dwóch, czteropiętrowych skrzydeł założonych na rzucie zbliżonym do litery „L” (o dłuższym skrzydle posadowionym wzdłuż al. Kościuszki), z partią narożną nadbudowaną o jedną kondygnację. W obrębie obu fasad kamienicy, w strefie sąsiadującej z prostokątnie ukształtowanym narożnikiem, znajdują się czterokondygnacyjne, prostokątne w planie wykusze, spięte w narożniku kamienicy loggiami, zaś skrajnie w partiach bocznych obu elewacji – balkony. W kondygnacjach pięter, strefa narożna elewacji, a także wykusze zostały przeprute charakterystycznymi dla modernizmu szerokimi oknami wstęgowymi, z kolei w partiach bocznych obu elewacji umieszczone szerokie, prostokątne okna czterodzielne. Loggie oraz balkony w obrębie obu fasad zostały wyposażone w metalowe, ażurowe balustrady o wzorze geometrycznym, z motywem „jodełki”. Obie fasady kamienicy w kondygnacji piwnicy oraz wysokiego parteru są ozdobione boniowaniem, pokrytym gruboziarnistym tynkiem imitującym okładzinę kamienną, bonie są obwiedzione delikatnymi opaskami ze żłobkowaniem. Szczególną oprawę otrzymały główne drzwi wejściowe usytuowane w elewacji wschodniej, które są ujęte ozdobnym portalem utworzonym przez parę szerokich lizen, dekorowanych ryflowaniem w układzie naprzemiennym, pionowym oraz w „jodełkę”. Pionowe przeszklenie drzwi, a także duże, prostokątne okno nadświetla otworu drzwiowego, są zabezpieczone kratami, także z jodełkowym ornamentem geometrycznym. Ww. motyw został również powtórzony w płytach zdobiących narożnik elewacji w strefie parteru. Wyższe kondygnacje obu elewacji frontowych są pokryte szlachetnym, gładkim tynkiem drobnoziarnistym, kontrastującym z „surowo” opracowaną partią dolną. Tylne elewacje kamienicy są pokryte tynkami gładkimi bez faktury, natomiast ich lico zostało urozmaicone wykuszami o zróżnicowanej formie (prostokątnymi i na planie półokręgu), a także balkonami, całość wieńczy prosty gzyms koronujący. Podsumowując, o wysokich walorach artystycznych obiektu świadczy zastosowanie typowych dla modernizmu środków wyrazu, spiętrzenia bryły, okien wstęgowych, zgeometryzowanego detalu architektonicznego czy zróżnicowanych, szlachetnych wypraw tynkarskich. Poza indywidualnymi walorami artystycznymi opisywana kamienica stanowi również element zespołu architektonicznego o wysokiej wartości artystycznej, który współtworzy z modernistyczną, luksusową kamienicą Enderów, wzniesioną przy al. Mickiewicza 15, po przeciwległej stronie al. Kościuszki, w południowo-wschodnim narożniku skrzyżowania. W obu kamienicach zastosowano podobne rozwiązania architektoniczne w zakresie kompozycji bryły oraz układu elewacji (nadbudowana partia narożnika, w tej samej lokalizacji czterokondygnacyjne wykusze z oknami wstęgowymi, spięte w partii narożnej loggiami, podobny układ i kształt otworów okiennych), z niewielkimi różnicami dotyczącymi m.in. odmiennego ukształtowania partii narożnej (tu zaokrąglenie) czy sposobu opracowania lica elewacji. Obie kamienice stanowią efektowne, reprezentacyjne ujęcie południowego odcinka al. Kościuszki, zaś ich architektura, wzajemnie dopełnia się i jednocześnie kontrastuje, tworząc zdaniem znawców łódzkiej architektury unikatowy zespół w skali kraju (patrz: K. Stefański, B. Ciarkowski, *Modernizm w architekturze Łodzi XX w.*, s. 95).

Przedmiotowa kamienica z uwagi na wyżej opisane wartości historyczne i artystyczne, posiada również wysoką wartość naukową. Może stanowić przedmiot badań w zakresie dziejów miasta, historii sztuki oraz historii architektury, a także jak reprezentatywny przykład modernistycznej architektury mieszkalnej usytuowany w centrum miasta, element działań o charakterze edukacyjnym i dydaktycznym.

Wpis do wojewódzkiej ewidencji zabytków kamienicy usytuowanej w Łodzi przy al. Mickiewicza 13 podyktowany jest także dążeniem ŁWKZ do zagwarantowania prawnej ochrony konserwatorskiej zabytku w świetle działań podejmowanych przez jej właściciela zmierzające do zdjęcia prawnej ochrony konserwatorskiej z zabytku, a także w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2023 r., w sprawie o sygn. P 12/18 oraz wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 13 września 2023 r., sygn. Akt II OSK 2748/18.

Zgodnie z informacją przekazaną przez Architekta Miasta Łodzi w piśmie z dnia 18 maja 2023 r., DPRG-Bar-I.4123.4.2023.MB, kamienica usytuowana w Łodzi przy al. Mickiewicza 13 została włączona do gminnej ewidencji zabytków miasta Łodzi w 2012 r., na podstawie karty adresowej zabytku nieruchomości sporządzonej przez M. Białkowską i W. Andrusicz z datą 10.05.2012 r.. Kamienica została wyszczególniona w Zarządzeniu Nr 4072/VI/13 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 29 kwietnia 2013 r. w sprawie przyjęcia gminnej ewidencji zabytków miasta Łodzi, ww. zarządzenie zostało przekazane do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Łodzi. Z kolei w 2018 r. dla opisywanej kamienicy została sporządzona karta ewidencyjna zabytku nieruchomości wpisanego do rejestru zabytków (opr. A. Lorenc-Karczewska, październik 2018 r.). Właściciel przedmiotowej kamienicy podjął działania zmierzające do skreślenia zabytku z gminnej ewidencji zabytków miasta Łodzi, w tym złożył skargę do sądu administracyjnego w tym zakresie.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 maja 2023 r., w sprawie o sygn. P 12/18, orzekł o niezgodności art. 22 ust. 5 pkt 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, w zakresie, w jakim ogranicza prawo własności nieruchomości poprzez dopuszczenie ujęcia nieruchomości jako zabytku nieruchomości w gminnej ewidencji zabytków, bez zapewnienia właścicielowi gwarancji ochrony prawnej przed dokonaniem takiego ograniczenia, jest niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrok TK nie skutkuje automatycznym uchycieniem gminnej ewidencji zabytków. Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie po przeprowadzeniu postępowania z wniosku właściciela nieruchomości przy al. Mickiewicza 13, powołując się na ww. wyrok TK, wyrokiem z dnia 13 września 2023 r., sygn. Akt II OSK 2748/18, orzekł, iż zarządzenie Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 29 kwietnia 2013 r. nr 4072/VI/13, zostało wydane z naruszeniem prawa w części dotyczącej ujęcia w załączniku pod pozycją 670 nieruchomości przy al. Mickiewicza 13 w Łodzi, jednocześnie uchylił wyrok wydany w tej sprawie przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Łodzi w 2018 r., w którym zapadło rozstrzygnięcie niekorzystne dla właściciela nieruchomości.

Należy wskazać, iż zarówno wyrok TK z dnia 11 maja 2023 r. (sygn. P12/18), jak też wyrok NSA z dnia 13 września 2023 r. (sygn. Akt II OSK 2748/18), zostały wydane w odniesieniu do procedury włączenia zabytku do gminnej ewidencji zabytków, obowiązującej w stanie przed nowelizacją rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 września 2019 r. *w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem*. Ponadto, przedmiotem wyroku TK jest procedura włączenia zabytku do gminnej ewidencji zabytków, wyrok ten nie odnosi się do procedury włączenia zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków, tym samym legalność obowiązującej procedury włączenia zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków do dnia dzisiejszego nie została zakwestionowana. Jednocześnie, zarówno wyrok TK, jak też w szczególności wyrok NSA odnoszący się do przedmiotowej kamienicy, nie negują wartości zabytkowych obiektów figurujących w gminnej ewidencji zabytków, dotyczą bowiem wyłączenie kwestii proceduralnych związanych z ich ujmowaniem w ewidencji gminnej.

W ocenie ŁWKZ wspomniany wyrok NSA z dnia 13 września 2023 r. może skutkować pozbawieniem kamienicy usytuowanej w Łodzi przy al. Mickiewicza 13 indywidualnej ochrony konserwatorskiej, co w konsekwencji stanowi realne zagrożenie dla utrzymania wartości zabytkowych ww. obiektu oraz jego zachowania. Powyższa teza znajduje potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym. Zgodnie z pismem Miejskiego Konserwatora Zabytków z dnia 05.11.2018 r., DAR-MKZ-I.4123.36.2018, skierowanym do ŁWKZ, akta zgromadzone w toku postępowania sądowego w sprawie skreślenia przedmiotowej kamienicy

z ewidencji zabytków wskazują na dążenie właściciela do wyburzenia zabytkowej kamienicy. Zgodnie z treścią wniosku z dnia 24.02.2021 r. skierowanego przez właściciela zabytku do Prezydenta Miasta Łodzi w sprawie skreślenia kamienicy z GEZ, ujęcie obiektu w ewidencji gminnej uniemożliwia sprzedaż obiektu inwestorowi. Z kolei, zgodnie z analogicznym wnioskiem z dnia 16 maja 2023 r., ujęcie obiektu w GEZ uniemożliwia realizację inwestycji w kształcie oczekiwanym przez właściciela. Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ochrona zabytków polega, na podejmowaniu przez organ administracji publicznej działań mających na celu zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie. Zgodnie z art. 22 pkt 2 ww. ustawy, wojewódzki konserwator zabytków prowadzi wojewódzką ewidencję zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa. Zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem, o zamiarze włączenia karty ewidencyjnej do wojewódzkiej ewidencji zabytków, o włączeniu tej karty, o sporządzeniu nowej karty ewidencyjnej zabytku, o zamiarze wyłączenia karty ewidencyjnej zabytku z wojewódzkiej ewidencji zabytków lub o wyłączeniu tej karty wojewódzki konserwator zabytków zawiadamia niezwłocznie właściciela lub posiadacza zabytku albo nieruchomości lub rzeczy ruchomej, która przestała być zabytkiem. Zgodnie z § 15 ust. 3 ww. rozporządzenia, zawiadomienie o zamiarze włączenia karty ewidencyjnej zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków umieszcza się również na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej urzędu. W końcu, zgodnie z § 15 ust. 4 ww. rozporządzenia, wojewódzki konserwator zabytków zawiadamia właściciela lub posiadacza zabytku o zamiarze włączenia karty ewidencyjnej zabytku nieruchomego do wojewódzkiej ewidencji zabytków, na co najmniej 14 dni przed planowanym terminem włączenia karty ewidencyjnej zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Niniejsze zawiadomienie zostaje skierowane do właściciela nieruchomości listownie, na adres do doręczeń wskazany w dotychczasowej korespondencji prowadzonej z właścicielem w latach 2021-2023, a także na odmienny adres figurujący w aktualnie pozyskanym materiale geodezyjno-prawnym (wypis z rejestru gruntów). Ponadto, zawiadomienie zostaje zamieszczone w biuletynie informacji publicznej WUOZ w Łodzi na stronie internetowej www.wuoz-lodz.pl.

Aleksandra Stępień

Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków

Otrzymują:

1. Pan Bogusław Adamczyk (x 2: adres do doręczeń 1, adres do doręczeń 2)
2. a/a

Sprawę prowadzi:

Piotr Ugorowicz – Główny specjalista Wydział Zabytków Ruchomych i Rejestru Zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi, Tel. (42) 635 80 06.

GŁÓWNY SPECJALISTA Naczelnik Wydziału Zabytków Ruchomych i Rejestru Zabytków

Piotr Ugorowicz

Karolina Kobojeł

Obowiązek informacyjny

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (dalej Rozporządzenie) informujemy, że:

Administratorem Twoich danych osobowych jest Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków. Siedzibą Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jest Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi ul. Piotrkowska 99, 90-425 Łódź. Kontakt jest możliwy za pomocą telefonu: /42/ 635 80 00; adresu e-mail: sekretariat@wuoz-lodz.pl; skrytki ePUAP: /WUOZ-Lodz/skrytka.

W sprawach związanych z danymi osobowymi kontaktuj się z Inspektorem ochrony danych poprzez adres e-mail: iod@wuoz-lodz.pl.

Twoje dane osobowe przetwarzane będą w celu realizacji umowy, wydania decyzji/ postanowienia/ zaświadczenia/ udzielenia informacji publicznej w sprawach należących do właściwości rzeczowej Administratora Twoich danych

W związku z przetwarzaniem danych w celu wskazanym powyżej, Twoje dane osobowe mogą być udostępniane innym odbiorcom lub kategoriom odbiorców. Odbiorcami danych mogą być:

podmioty upoważnione do odbioru Twoich danych osobowych na podstawie odpowiednich przepisów prawa;

podmioty, które przetwarzają Twoje dane osobowe w imieniu Administratora, na podstawie zawartej umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych (tzw. podmioty przetwarzające).

Twoje dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji wskazanego powyżej celu, a także przez wymagany przepisami prawa okres archiwizacji zgodny z kategorią archiwalną, wynikającą z Jednolitego rzeczowego wykazu akt organów zespolonej administracji rządowej w województwie i urzędów obsługujących te organy.

W związku z przetwarzaniem przez Administratora danych osobowych przysługuje Ci:

prawo dostępu do treści danych, na podstawie art. 15 Rozporządzenia;

prawo do sprostowania danych, na podstawie art. 16 Rozporządzenia;

prawo do usunięcia danych, na podstawie art. 17 Rozporządzenia;

prawo do ograniczenia przetwarzania danych, na podstawie art. 18 Rozporządzenia;

prawo do przenoszenia danych, na podstawie art. 20 Rozporządzenia;

prawo wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych, na podstawie art. 21 Rozporządzenia;

(**Uwaga:** realizacja powyższych praw musi być zgodna z przepisami prawa, na podstawie których odbywa się przetwarzanie danych oraz dotyczącymi archiwizacji).

W przypadku, w którym przetwarzanie Twoich danych odbywa się na podstawie zgody (tj. art. 6 ust. 1 lit. a Rozporządzenia), przysługuje Ci prawo do cofnięcia jej w dowolnym momencie, bez wpływu na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej cofnięciem.

Masz prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, gdy uznasz, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy Rozporządzenia.

Podanie przez Ciebie danych osobowych jest:

obowiązkowe, jeżeli wynika z przepisów prawa i jest warunkiem załatwienia sprawy w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Łodzi;

dobrowolne, jeżeli odbywa się na podstawie zgody, jednak jest niezbędne do załatwienia sprawy w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Łodzi.

Twoje dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany w tym również w formie profilowania.